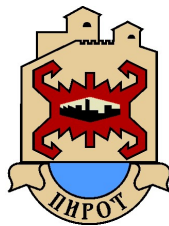

ЛОКАЛНИ ПЛАН
АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ
2013-2017
Пирот по мери деце

ОПШТИНА ПИРОТ

Општина Пирот је често била лидер у области дечије и социјалне заштите као и низа других иновативних процеса у образовању, сарадњи са невладиним организацијама, побољшању положаја старих лица и др.

Бољи, квалитетнији и садржајнији живот наше деце сматрам једним од приоритетнијих циљева и зато ћу, као и до сада, дати пун допринос да Пирот буде средина за безбедан и здрав раст и развој деце, погодна за учење и игру, у којој су деца заштићена, поштована, негована и третирана са достојанством.

*Деца нису изолована група која живи свој живот. Она јасно препознају поруке које им упућујемо и са тим порукама расту и постају део света одраслих. Ако на свом радном месту и у приватном животу деци упућујемо поруке љубави, сигурности, заштите, нежности, разумевања, толеранције, подстицања – створићемо највећи капитал на свету: **здраву и срећну децу и младост**. Будимо уверени да је то једини капитал који нам се враћа и отвара врата лепше и сигурније будућности.*

Као председник општине Пирот имао сам и улогу председника Међусекторског савета за израду Локалног плана акције за децу Пирота „Пирот по мери деце“ за период 2005-2010 год. Циљеви и активности у том првом стратешком документу врло су успешно реализовани. Реализација је настављена и у току 2011. и 2012. год.

Из тих разлога са задовољством сам иницирао ревидирање Локалног плана акције за децу Пирота „Пирот по мери деце“ за период 2013-2017 год.

Структура приоритетних циљева одабрана је у складу са широким спектром изазова са којима се сусрећу деца у општини Пирот, као и могућностима локалне самоуправе да допринесе њиховом решавању.

Пирот,
децембар 2012.

мр Владан Васић,
председник Општине Пирот

I ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ ОПШТИ ДЕО

I 1. Развој Локалног плана акције за децу у Пироту

Један од најзначајнијих стратешких докумената Општине Пирот јесте ЛПА (Локални план акције за децу Пирота). ЛПА је урађен у партнерству са UNICEF-ом, пошто је председник Општине Пирот мр Владан Васић 24.06.2004. год. потписао Меморандум о разумевању.

Израду овог документа иницирао је UNICEF после усвајања Националног плана акције за децу од стране Владе Републике Србије, фебруара 2004. год. Националним планом акције за децу дефинисана је општа политика Републике према деци у периоду од 2004-2015 год.

У исто време изради ЛПА за децу приступила је и општина Сјеница и град Крагујевац, тако да су заједно са Пиротом представљале три пилот општине.

Ради што квалитетније израде ЛПА образован је Међусекторски савет у коме су именована 25 стручњака из разних институција које се баве решавањем проблема и пружања помоћи деци. Према проблематици, из састава Међусекторског савета формиран су подтимови, који су се бавили истраживањима и снимању стања у својој области.

Израда ЛПА за децу за период 2005-2010 год. подразумевала је одређене фазе, и то: израду анализе ситуације, истраживања, израду нацрта документа, широк консултативни процес, дефинисање коначног документа и усвајање на седници Скупштине Општине Пирот 15.03.2005. год. Локални план акције за децу је усвојен једногласно. Цео процес израде трајао је шест месеци.

Дефинисани стратешки циљеви и реалне и мерљиве кључне активности успешно су реализоване у зацртаном периоду, захваљујући и томе што је већ наредне 2006. године отворена посебна буџетска линија, која је стално била у успону (од 700.000,00 динара 2006. год. до 5.500.000,00 дин. 2012. год). Лоцирана средства усмеравана су за реализацију разноврсних активности зацртаних у ЛПА за децу. Све активности у периоду од 2005. до 2012. год. иницирао је Тим за имплементацију Локалног плана акције за децу, у чијем саставу су били представници локалне самоуправе и руководиоци тимова формираних у фази израде. Значајно је да се истакне да је уграђена Dev-Info база података, чији је власник био UNICEF, а затим је уступио Републичком заводу за статистику. Ова база омогућава размену података у земљи и у свету, а оно што је најзначајније поседује индикаторе преко којих се прати напредак у остваривању ЛПА за децу. Отворен је и сајт Пирот по мери деце, који садржи све најважније документе у вези са овим стратешким планом, као и информације о најважнијим активностима које се одвијају у току сваке године.

Крајем 2012. год. приступа се изради новог Локалног плана акције за децу Пирота за период 2013-2017 год, са циљем континуираног обезбеђивања услова за квалитетнији и садржајнији живот деце у нашој општини.

Израда је захтевала радни процес, који је трајао више од три месеца. Председник Општине мр Владан Васић именован је стручни Тим за израду ЛПА за децу, у саставу:

1. Надица Адамовић, шеф Одсека за послове друштвене бриге о деци, омладину и здравствену заштиту, координатор;
2. Славица Станисављевић, социјални радник, асистент координатора;
3. Марија Васић, директорка Центра за социјални рад, члан;
4. Нела Цолић, спец. педагог Центра за социјални рад, члан;
5. др Милена Димитријевић, лекар спец. педијатрије, члан;
6. Славица Николић, психолог Економске школе, члан;
7. Оливера Вуковојац, психолог ПУ „Чика Јова Змај“, члан;
8. Марија Панић, психолог УГ „Пиргос“, члан;
9. Радмила Нешић, УГ „Тернипе“, члан;
10. Александар Мијалковић, група „Зрак“, члан.

Након процеса прикупљања и анализе информација о стању и положају деце уследило је испитивање њихових потреба и идентификовање услуга које недостају.

Програм који обухвата нови период од 5 година (од 2013-2017 год) урађен је на основу анализе тренутног стања (методом прикупљања података), богатог искуства из претходних 8 година и широког консултативног процеса у институцијама, НВО и са стручњацима који се баве проблемима деце у свим областима њиховог живота. И овај стратешки документ поставља не само активности и задатке, већ и јасно мерљиве и реалне индикаторе, на основу којих ће се препознавати позитивна промена којој сви тежимо.

Општина Пирот је препознала значај заједничког планирања заштите деце у локалној заједници. Кроз ЛПА за децу повезују се сви партнери у локалној заједници и укључују се у решавање проблема деце.

Партиципација деце и родитеља је најзначајнији методолошки приступ коришћен у току израде овог документа.

У периоду 2011-2012 Општина Пирот у партнерству са невладином организацијом SeCons – група за развојну иницијативу, радила је на пројекту „Социјално укључивање на локалном нивоу“, који је подржала Европска комисија. То је први извештај такве врсте у Србији. Преглед стања социјалне укључености изложен је по димензијама сиромаштва и материјалне депривације, запослености, здравља и социјалне заштите.

ЛПА је заснован на кључним принципима и садржи основне компоненте Националног плана акције за децу:

- смањење сиромаштва код деце,
- квалитетно образовање за сву децу,
- боље здравље за сву децу,
- унапређење положаја и права деце са сметњама у развоју,
- заштита права деце без родитељског старања,
- заштита деце од злостављања, занемаривања, искоришћавања и насиља.

Локални план акције за децу садржи и активности које ће допринети бољем информисању деце, развијању културног живота и активно учешће у спортским активностима.

Ове кључне активности би требало да се спроведу у периоду од 2013-2017 године, што ће довести до јачања капацитета локалне заједнице, неопходних за унапређење положаја деце у општини Пирот.

I 2. Основе за израду ЛПА

Основ за израду ЛПА за децу Пирота су међународни документи, националне стратегије и локалне стратегије и документи и то:

- Конвенција о правима детета УН,
- Миленијумски циљеви развоја УН,
- Свет по мери деце,
- Стратегија за смањење сиромаштва деце у Србији,
- Национални план акције за децу,
- Локални план акције за децу Пирота за период 2005-2010
- Стратегија развоја социјалне заштите у општини Пирот
- Стратегија за инклузивно образовање ромске и друге маргинализоване групе деце,
- Локални план акције за Роме и особе са инвалидитетом,
- Стратегија локалног економског развоја,
- Стратегија за младе у општини Пирот и
- Актуелно стање деце у општини Пирот (подаци из институција)

Остваривост Локалног плана акције за децу је могућа само кроз систематску и континуирану сарадњу и функционалну повезаност пиротске власти, институција и свих грађана.

Активности зацртане у ЛПА представљају мини пројекте са тачно дефинисаним почетком реализације и носиоцима активности, што ће олакшати финансирање истих из буџета Општине, као и од могућих донатора.

II ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ КОМПОНЕНТЕ

II 1. Смањење сиромаштва деце

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- Један од битних елемената праћења сиромаштва јесте незапосленост, јер са повећањем броја незапослених, повећава се и број сиромашних.

Према евиденцији Националне службе за запошљавање на територији општине Пирот број незапослених приказан је у табели 1:

Табела 1: Број незапослених лица на територији општине Пирот

година	Укупан број незапослених
2009.	8747
2010.	7738
2011.	7335

Овоме треба додати да је стварна незапосленост много већа јер је знатан број људи у радном односу, али месецима без икаквих примања због тешке финансијске ситуације или већ поступка стечаја фирми у којима су у радном односу.

С друге стране, по правилима Националне службе за запошљавање знатан број грађана са статусом незапосленог лица брише се са евиденције уколико се не пријаве на заказани датум. Многи од њих праве дуже паузе у пријављивању и због тога број који се приказује није реалан.

Табела 2: Незапослено становништво (податак из 2010. год)

Показатељи незапослености	%
Удео незапосленог становништва у становништву радног узраста	19.6
Стопа дугорочне незапослености (Удео лица која чекају на запослење дуже од 12 месеци у односу на становништво радног узраста 15-64 год)	13
Стопа веома дуге незапослености (Удео лица која чекају на запослење дуже од 24 месеца у односу на становништво радног узраста 15-64 год)	8.9
Удео корисника програма запошљавања у укупном броју пријављених на НСЗ	29.2

Из Табеле број 1 види се да се на евиденцији локалне филијале НСЗ на крају 2010. год. налазило 7.738 лица, што је готово петина становништва радног узраста.

Стопе дугорочне и веома дуге незапослености указују на високо учешће дугорочно и веома дуго незапослених лица у становништву радног узраста.

По критеријумима економске развијености, као што су БДП по становнику, висина просечне зараде и стопа незапослености, општина Пирот се налази у групи средње развијених и представља један од центара потенцијалног развоја у региону.

Пирот није сврстан ни у недовољно развијене, нити у најнеразвијеније општине, како током 1999-их и након 2000. год. и надаље (РЗС: општине у Србији 1990-2007, Канцеларија за одрживи развој недовољно развијених подручја: Недовољно развијена подручја Републике Србије, 2010).

- Сиромаштво је изражено и у породицама које имају само један извор прихода (једног запосленог који прима загарантовану зараду) ако је то вишечлано домаћинство, једнородитељско домаћинство или вишечлана породица која остварује право на новчану социјалну помоћ а нема могућности да сопственим радним ангажовањем допринесе бољој материјалној ситуацији (спречени болешћу или болешћу члана породице).

То су углавном породице где се сиромаштво трансгенерацијски преноси.

Табела 3: Социјална структура становништва (подаци из 2010. год)

Социјална структура становништва	Укупно	63791
	Активно становништво	28206
	Лица са личним примањима	15634
	Издржавано становништво	19887
	Лица на рад у иностранству	64

- Центар за социјални рад одлучује по захтевима грађана који су у стању социјалне потребе. Сталну новчану социјалну помоћ остварују лица по основу незапослености и неспособности за рад. За радно способне је ограничен период остваривања права на девет месеци, три месеца је прекид, а потом се захтев поново подноси.

Табела бр. 4: Стална новчана социјална помоћ у периоду од 2010-2012. године (пресек стања у 6. месецу)

2010.			2011.			2012.		
Бр. пор.	Бр. кор.	Бр. деце	Бр. пор.	Бр. кор.	Бр. деце	Бр. пор.	Бр. кор.	Бр. деце
872	2163	618	1149	2818	769	1343	3166	1113
Процентуално учешће деце у укуп.бр.корисника		28,6	Процентуално учешће деце у укуп.бр.корисника		27,3	Процентуално учешће деце у укуп.бр.кор.		35,1

На основу података у табели бр. 4 види се да се у периоду 2010-2012 године знатно повећавао, како број породица, тако и број корисника, број деце корисника сталне новчане социјалне помоћи, као и проценат учешћа деце у укупном броју корисника.

Табела бр. 5: Стална новчана социјална помоћ у периоду од 2010-2011 (укупан број породица које су оствариле право у току године)

2010.		2011.	
Укупан бр. корисника права у току године		Укупан бр. корисника права у току године	
Број породица	Број корисника	Број породица	Број корисника
872	2163	1149	2818

Током 2011. год. (НСП и МОП) користило је 2.818 лица. То чини 4,4% укупне општинске популације и сврстава општину Пирот на 38. место међу општинама у Србији према уделу корисника овог облика помоћи у укупном становништву.

Табела 6: Структура корисника социјалне помоћи

Корисници новчане социјалне помоћи	
Ранг општине у Србији према уделу корисника новчане социјалне помоћи у односу на укупан број становника у општини	38.00%
Удео корисника новчане социјалне помоћи (НСП и МОП) у односу на укупан број становника у општини	4.40%
Удео жена међу корисницима НСП	50.90%
Удео лица са села међу корисницима НСП	39.60%
Удео деце (0-14) међу корисницима НСП	19.80%
Удео старих (65+) међу корисницима НСП	14.10%

Извор: База „Социјални профил општина у Србији“ МРСП и ЦСР Пирот

Када се за јединицу посматрања уместо лица узму домаћинства у истој (2011) години било је 1.149 домаћинстава корисника НСП, од тога 34% је било сеоских домаћинстава, 11% самачких старачких домаћинстава, а 10% домаћинстава самохраних родитеља.

Табела бр. 7 Једнократна новчана помоћ у периоду од 2010-2011 год.

2010.			2011.		
Укупан бр. решења	Од тога намењених деци	Износ у дин.	Укупан бр. решења	Од тога намењених деци	Износ у дин.
1018	30%	6.359.740,31	1291	30%	6.977.994,10

Овде у укупан износ једнократних новчаних помоћи улазе и исплате једнократних новчаних помоћи брачним паровима који одлазе на поступак вантелесне оплодње.

ЈНП од општине је примило у току 2010. године 1.018 домаћинстава, од чега 43,3% домаћинстава ромских породица, а 19% сеоских.

- Одлуком о додатним правима у социјалној заштити Општине Пирот признато је право на бесплатну ужину трећем детету у породици и деци корисника новчане социјалне помоћи и право на бесплатне уџбенике за исту категорију деце (укупан број корисника је 470 у току 2010. и 2011. год).

Табела 8: Број породица и деце корисника дечијег додатка

година	Број корисника	Број деце
2009.	2483	3934
2010.	2392	3802
2011.	2150	3420

Табела 9: Деца корисници дечијег додатка према редоследу рођења

година	прво дете	друго дете	треће дете	четврто дете
2010.	1996	1491	260	55
2011.	1775	1336	257	52

- Тренутни износ дечијег додатка за редовне породице је 2.449,38 динара, увећан износ је 3.184,17 динара и сва деца примају исти износ без обзира на редослед рођења. Не постоји категорија деце која прима дечији додаток без обзира на утврђени цензус. Подаци Републичког завода за статистику годинама уназад показују да број корисника у целој Републици опада. Из приложене табеле види се да и у општини Пирот опада како број корисника, тако и број деце. С обзиром да се остваривање права везује за одређени цензус, то никако није показатељ бољег материјалног стања породица, јер основни узрок смањеног броја корисника јесу врло строги услови за остваривање права, многобројна потребна документација као и врло ниски износи који се исплаћују на име дечијег додатка.
- Дечији додаток се исплаћује из буџета РС, спада у социјалну меру и потребно је покретати стално иницијативе код надлежног министарства ради прописивања повољнијих услова за остваривање права на дечији додаток. Значајно би било да дечији додаток прерасте у популациону меру.
- Услуге народне кухиње у 2010. години је користило 850 лица. Број корисника народне кухиње је увећан за 88% у периоду од 2 године (2008-2010)

Табела бр. 10: Структура корисника народне кухиње

Корисници народне кухиње у 2010. год.	
Укупан број лица	850
Удео жена међу корисницима народне кухиње	35.90%
Удео лица са села међу корисницима народне кухиње	12.20%
Удео деце међу корисницима народне кухиње	37.60%

Табела бр. 11: Број породица према броју чланова домаћинства

једночлане	двочлане	трочлане	четворочлане	петочлане	шесточлане	остало	укупно
115	111	68	61	39	7	3	404

- ◆ Највећи број породица су једночлана домаћинства, а најмањи седмочлана и осмочлана. Просечан број чланова породице је 4.

Табела бр. 12: Број деце у породици корисника народне кухиње

До 1 год.	2-6 год.	7-15 год.	16-18	укупно
20	112	174	56	362

Што се тиче количине оброка, корисници добијају сваког радног дана по пола литра куваног оброка и пола хлеба, а последњег радног дана у недељи (петак) добијају цео хлеб.

Табела бр. 13: Интерно расељена лица на територији општине Пирот

година	Укупан бр.интерно расељених лица	Укупан бр.интерно расељених лица до 18 година
2009.	185	35
2010.	180	30
2011.	170	28

Табела бр. 14: Избегла лица на територији општине Пирот

година	Укупан бр. избеглих лица	Укупан бр. избеглих лица до 18 година
2009.	22	/
2010.	22	/
2011.	21	1

Из Табела бр. 13 и 14 види се да у последње три године број лица из популације интерно расељених и избегличке популације незнатно опада. Ово из разлога што је у току претходних година већини решен статус тако што су лица из избегличке популације добила држављанство Републике Србије, а лица из категорије интерно расељених су губила статус у попису.

Што се тиче деце узраста до 18 година, користе се све повољности за ову категорију корисника са локалног нивоа и у складу са Локалним планом за избегла и интерно расељена лица.

Стратешки циљ 1

Смањити сиромаштво и друштвену искљученост деце

1 Специфични циљ

Успоставити систем за континуирано мултисекторско праћење имплементације мера за смањење сиромаштва и друштвене искључености деце до 2017. год.

АКТИВНОСТИ

- Успоставити јединствени мултисекторски информациони систем за прикупљање и обраду података о сиромаштву и друштвеној искључености деце – 2013. и даље
- Прикупљање података у складу са индикаторима о сиромаштву деце, друштвеној искључености деце – 2013. и даље
- Прикупљање података о неповољним срединама за живот деце (удаљена села, неусловни стамбени простор) – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Одељење за ванпривредне делатности Општине Пирот, Центар за социјални рад, образовне установе, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Израђена званична статистика и јединствени индикатори
2. Прикупљени подаци за DevInfo базу података у свим институцијама
3. Процент издвајања из општинског буџета за социјалну заштиту
4. Извештај о неповољним срединама за живот деце.

2 Специфични циљ

Повећати број породица са децом које користе права и услуге социјалне и дечије заштите усмерене на ублажавање последица сиромаштва, пружањем неопходне подршке и асистенције

АКТИВНОСТИ

- Побољшати информисање корисника на терену – 2013. и даље
- Урадити анализу захтева за једнократне новчане помоћи (у које сврхе се помоћ тражи када су деца у питању) – 2013. и даље
- Пружити асистенцију најсиромашнијим породицама за прикупљање потребне документације у поступку аплицирања за остваривање права и услуга – 2013. и даље
- Смањити трошкове аплицирања за остваривање права и услуга – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Одељење за ванпривредне делатности Општине Пирот, Центар за социјални рад, образовне установе, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Прикупљени подаци на терену
2. Урађена анализа захтева о пружању ЈНП
3. Број породица којима је пружена асистенција
4. Смањени трошкови аплицирања за остваривање права и услуга.

3 Специфични циљ

Пружити подршку сиромашним породицама са децом кроз развијен систем локалних услуга и програма за побољшање услова за развој и образовање сиромашне и искључене деце

АКТИВНОСТИ

- Развити и финансирати програме за рани развој деце од 3 - 5 год. из сиромашних породица (школа за родитеље – кућне посете сиромашним породицама и саветовање) – 2013. и даље
- Бесплатан прибор за децу у ППП (предшколско припремни програм) из сиромашних породица – 2013. и даље
- Бесплатна ужина за сиромашну децу у ППП – 2013. и даље
- Бесплатни уџбеници за децу из сиромашних породица у ОШ – 2013. и даље
- Бесплатна ужина за децу из сиромашних породица у ОШ – 2013. и даље
- Обезбеђивање бесплатне школске екскурзије и рекреативне наставе за сиромашну децу – 2013. и даље
- Оснивање фонда за стипендирање сиромашних ученика/ца основних и средњих школа (без услова за највишим оценама) – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Одељење за ванпривредне делатности Општине Пирот, Центар за социјални рад, образовне установе, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Сачињен програм
2. Број деце која добијају бесплатан прибор за ППП
3. Број деце која користе бесплатну ужину у ППП
4. Број деце из сиромашних породица која користе бесплатне уџбенике у ОШ

5. Број деце из сиромашних породица која користе бесплатну ужину у ОШ
6. Број деце корисника бесплатне школске екскурзије
7. Број деце корисника бесплатне рекреативне наставе
8. Основан Фонд за стипендирање сиромашних ученика

4 Специфични циљ

Побољшати квалитет живота сиромашних породица са децом у руралним срединама

АКТИВНОСТИ

- Мапирање сиромашних средина – 2013. и даље
- Развити школе у развојне и културне центре на селу – 2013. и даље
- Развити програме и пројекте ради побољшања свеукупног живота деце из руралних средина – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Одељење за ванпривредне делатности Општине Пирот, Центар за социјални рад, образовне установе, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број мапираних сиромашних средина
2. Број активираних културних центара
3. Број пројеката и програма

II 2. Боље здравље за сву децу

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- Здравље деце представља вишеструку вредност и основу за одрживи развој сваког друштва. Здравље деце треба посматрати као стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуства болести или неспособности. Здравствено стање становништва последица је удруженог деловања многих ендогених и егзогених фактора: пушења, алкохолизма, неадекватне исхране, недовољне физичке активности, наслеђа, социо-економских услова живота, као и утицаја система здравствене и социјалне заштите.
- Здравствене услуге деци у општини Пирот на примарном нивоу здравствене заштите пружају два диспанзера: Диспанзер за децу (узраст од 0 до 6 година) и Диспанзер за заштиту школске деце (узраст од 7 до 18 год). У оквиру Школског диспанзера ради

Саветовалиште за младе. Стоматолошке услуге пружа Одељење дечије и превентивне стоматологије (од 0-26 год).

На секундарном нивоу здравствене заштите услуге пружа Дечије одељење у оквиру Опште болнице Пирот.

Табела бр. 15: Укупан број становника у општини Пирот 1991-2011

1991 67.113	2002 63.791	2011 57.911
----------------	----------------	----------------

- Општина Пирот се суочава са континуираним опадањем броја становника. Према подацима Републичког завода за статистику општина Пирот је имала у 2011. год. 9.202 становника мање него 1991. год.
Укупан број становника према попису из 2002. год. је 63.791 становник, а 2011. год. је 57.911, што је између два пописа за 5.880 становника мање.
Ове демографске промене указују на повећање интензитета трендова демографског пражњења, јер се стопа демографског пражњења повећава у два посматрана периода (у периоду 1991-2002 износи 1,25%, а у периоду 2002-2011 износи 1,95%).

Табела бр. 16: Старосна структура становништва (податак из 2010. год)

Старосна структура	Укупно	63791
	до 14 година	9279
	од 15-27 год.	10258
	од 28-60 год.	28270
	преко 60 год.	15984

- Просечна старост становништва у општини је виша него што је просек за Србију (у Србији је 41,2 год. а у општини Пирот 43,6 год), а индекс старења у Србији је 108,6, а у општини Пирот 141,5. Удео становника старијих од 60 година који износи 15.984 сврставају стање Пирота у врло старо становништво.

Табела бр. 17: Стање живорођене – мртворођене деце у периоду 2009-2012 год.

Година	Број живорођене деце	Бр. мртворођене деце	Број умрле одојчади
2009	425	3	1
2010	428	3	1
2011	362	1	2
2012 (до X месеца)	339	0	1

Табела показује да је наталитет у општини Пирот све нижи (све је мањи број

живорођене деце), број мртворођених беба је веома мали као и број умрле одојчади.

Подаци РЗС из 2010. године су идентични са подацима изнетим у Табели бр. 17 и говоре да је стопа смртности одојчади 0,45%, матерална смрт на порођају је 0, стопа редовно вакцинисане деце је 99%.

Може се закључити да је здравствена заштита најмлађе деце на високом нивоу.

Табела бр. 18: Број деце која су лечена на Дечијем одељењу.

Година	Број деце
2008	608
2009	626
2010	701
2011	599
2012(до X мес)	559

Закључак: број лечене деце на Дечијем одељењу се са годинама смањује.

Табела бр. 19: Број оболеле и лечене деце

Година	Број оболеле деце
2010	440
2011	480
2012	349

Према подацима из Диспанзера за децу и Диспанзера за здравствену заштиту школске деце, деца најчешће болују од респираторних инфекција (70%), а потом од анемије (слабокрвности).

- Стопа редовно вакцинисане деце је 99%, што указује на висок обухват деце покривене овим видом заштите.
- Изражен је проблем неправилног држања тела, што је утврђено при систематским прегледима ученика основних школа (I, III, V и VII раз).

Табела бр. 20: Неправилно држање тела

Школска 2008/2009	27.70%
Школска 2009/2010	29.30%
Школска 2010/2011	32.10%
Школска 2011/2012	31.70%

Подаци из Табеле упозоравају да најхитније треба осмислити методе и начине едуковања деце за стицање навика правилног држања тела.

- Један од израженијих проблема јесте и деформитет мишићно-коштаног система (грудног коша, стопала и кичменог стуба)

Табела бр. 21: Резултати систематског прегледа у вези деформитета мишићно-коштаног система

Школска 2008/2009	8.36%
Школска 2009/2010	9.81%
Школска 2010/2011	11.30%
Школска 2011/2012	8.39%

Сматра се да је основни узрок оваквих деформитета недовољна физичка активност деце, свакодневно ношење ђачких торби на леђима деце у најнижим разредима, које теже обавезно више од 4 кг, лоше навике седења и др.

Табела бр. 22: Лоша ухрањеност деце

Школска 2008/2009	21,23%, гојазно 12,5%
Школска 2009/2010	21,67%, гојазно 11,3%
Школска 2010/2011	22,13%, гојазно 12,64%
Школска 2011/2012	18,01%, гојазно 11,51%

Подаци говоре да треба осмислити програме едукације родитеља и деце ради стварања навика здраве исхране.

- Присуство појединих фактора ризика у популацији деце и омладине у општини Пирот (злоупотреба психоактивних супстанци, рано ступање у сексуалне односе које има за последицу малолетничке трудноће и полно преносиве болести и др) указују на потребу спровођења организованог и систематског здравствено васпитног рада, са циљем очувања и унапређења њиховог здравља, мотивације и стицања знања и вештина за здраве стилове живота.
- Удео расхода за здравствени и социјални рад у локалном буџету (у Пироту је 37,9%, а у Републици Србији 19,0%), што указује на спремност локалних власти за веће издвајање са циљем унапређења квалитета услуга у овим областима.
- У Пироту нема изразитих проблема повређивања деце и насиља над децом, али треба спроводити превентивно деловање и рано препознавање насиља било да се догађа у породици, предшколској установи, школи или на улици.
- Саветовалиште за младе дужи низ година развија програме промоције здравља међу младима и адолесцентима, како у граду, тако и у сеоским срединама, а што је веома битно и са децом из маргинализованих група (ромска деца и деца са сметњама у развоју). Потребно је појачати подршку раду Саветовалишта.
- Актуелно стање стоматолошке здравствене заштите указује да се бележи пораст преваленције и инциденције каријеса (деца најнижег основношколског узраста имају један или више каријесних зуба, а у вишим разредима и у средњој школи број каријесних зуба се знатно повећава).

Добро је то што при школама има стоматолошких амбуланти, систематски прегледи се редовно обављају и на тај начин се спречава увећање број каријесних зуба.

- Према резултатима многих студија у порасту је коришћење психоактивних супстанци код младих и адолесцената, као и учесталост сексуалне активности, што има за последицу упуштање у криминалне радње и с друге стране појаву малолетничких трудноћа. О размерама намерног прекида трудноћа нема поузданих података. Значајно је присутан проблем недовољне физичке активности деце и младих, као и прекомерна употреба компјутера.
- Не примењује се Стратегија за подстицај рађања на нивоу Републике. На локалном нивоу донете су многе популационе мере (родитељски додатак за прворођено дете у породици, новчана помоћ за треће дете у породици, новчана помоћ незапосленим мајкама, бесплатни уџбеници и ужина за треће дете основношколског узраста, бесплатан боравак трећег детета у ПУ, једнократна новчана помоћ за обављање вантелесне оплодње), али нема значајног подстицаја рађања без јачих мера са нивоа Републике. Потребно је стално иницирати да се са нивоа Републике појачаним мерама стимулише рађање деце ради обнове становништва.

Стратешки циљ 1

Омогућити свој деци здрав и безбедан почетак живота

1 Специфични циљ

Повећање стопе наталитета

АКТИВНОСТИ

- Кампања (сензибилизација јавности) на локалном нивоу о угрожености обнове становништва – 2013. и даље
- Иницијатива према надлежним министарствима за признавањем одређених права мајкама са троје и више деце из области ПИО, запошљавања и новчаних надокнада – 2013. и даље
- Још веће издвајање из буџета Општине у циљу повећања наталитета (повећавање износа већ признатих новчаних давања) – 2013. и даље
- У оквиру изборних предмета наметнути значај породице – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Одељење за ванпривредне делатности Општине Пирот, образовне установе, Дом здравља, НВО, медији

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број одрађених кампања
2. Број покренутих иницијатива
3. Процент издвајања из буџета за повећање наталитета
4. Извештаји из школа о активностима на тему наталитета
5. Број новорођене деце.

2 Специфични циљ

Одржати низак ниво матерналне смртности и смртности одојчади

АКТИВНОСТИ

- Промоција здравих стилова живота трудница – 2013. и даље
- Даље осавремењивање породилишта и гинеколошко-акушерског одељења – 2013. и даље
- Подршка рада Саветовалишта за труднице – 2013. и даље
- Редовни прегледи трудница – 2013. и даље
- Промоција дојења (обавезно до 6 месеци) – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Одељење за ванпривредне делатности Општине Пирот, Дом здравља, Општа болница, медији, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број едукација трудница у Саветовалишту за труднице
2. Медијска кампања за неговање здравих стилова живота
3. Набавка неопходних недостајућих апарата и опреме
4. Опремање Саветовалишта за труднице
5. Обављени редовни прегледи трудница
6. Број мајки које доје децу (обавезно до 6 месеци)

3 Специфични циљ

Одржати низак ниво појаве педијатријског HIV/AIDS тј. преноса HIV-а са мајке на дете и хепатитиса В и С

АКТИВНОСТИ

- Омогућавање и промовисање бесплатног тестирања становништва на HIV и хепатитис В и С, посебно за ризичне групе – 2013. и даље
- Едукације о полно преносивим болестима – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Дом здравља, Завод за јавно здравље, Општина Пирот

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број одрађених промоција
2. Број реализованих едукација
3. Број родитеља који се у току године тестира на HIV и хепатитис В и С

Стратешки циљ 2

Створити услове за оптималан развој сваког детета

1 Специфични циљ

Доступност квалитетне здравствене заштите за сву децу и младе

АКТИВНОСТИ

- Осавремењивање и употпуњавање рада свих нивоа здравствене заштите: Дома здравља (Саветовалишта за младе, Патронажне службе и др) – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Дом здравља, Општина Пирот

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Набављена опрема
2. Набављени апарати
3. Подржани пројекти

2 Специфични циљ

Брзо дијагностификовање здравствене сметње и обољења код деце и укључивање у рани третман

АКТИВНОСТИ

- Редовни систематски прегледи деце са посебним акцентом на децу из најугроженијих група – 2013. и даље
- Превенција респираторних и цревних инфекција – 2013. и даље
- Превенција деформитета кичменог стуба, кукова и стопала – 2013. и даље
- Превенција неправилног држања тела – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Дом здравља, Општина Пирот

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Урађени систематски прегледи деце
2. Број деце послате на третман
3. Број деце која су кориговала деформитете кичменог стуба, кукова и стопала
4. Број деце која су кориговала држање тела

3 Специфични циљ

Побољшање исхране деце у циљу смањења анемије, гојазности и потхрањености

АКТИВНОСТИ

- Едукације здравствених радника о значају правилне исхране као фактора превенције анемије, гојазности или потхрањености – 2013. и даље
- Едукације родитеља и деце о значају правилне исхране као фактора превенције анемије, гојазности или потхрањености – 2013. и даље
- Медијска кампања о значају правилне исхране као фактора превенције анемије, гојазности или потхрањености – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Дечји диспанзер, Завод за заштиту здравља, ПУ, основне школе, средње школе, медији

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број одржаних едукација здравствених радника
2. Број одржаних едукација родитеља
3. Број одржаних едукација деце
4. Број емисија

4 Специфични циљ

Пратити број малолетничких трудноћа, намерних прекида трудноћа и учесталост полно преносивих инфекција међу адолесцентима

АКТИВНОСТИ

- Повећање нивоа знања о репродуктивности, здрављу младих, трудноћи и полно преносивим инфекцијама – 2013. и даље
- Вршњачке едукације из области знања о репродуктивности, здравља младих, трудноћа и полно преносивих инфекција – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Дом здравља, Саветовалиште за младе, Општина Пирот

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Стопа малолетничких трудноћа
2. Стопа малолетничких прекида трудноћа
3. Стопа обољевања од полно преносивих болести
4. Број одржаних вршњачких едукација

5 Специфични циљ

Смањити стопу употребе психоактивних супстанци међу децом и адолесцентима

АКТИВНОСТИ

- Едукација деце и младих која подразумева стицање знања и вештина код деце и младих, релевантних за усвајање здравог начина живота – 2013. и даље
- Медијска промоција здравих стилова живота – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Дом здравља, Завод за јавно здравље, Саветовалиште за младе, Општина Пирот

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број едукација – предавања (родитеља, наставног особља, деце)
2. Количина дистрибуираног промо материјала
3. Број ТВ емисија

6 Специфични циљ

Обезбедити услове за рано откривање проблема менталног здравља код деце и адолесцената

АКТИВНОСТИ

- Рано откривање деце са сметњама у развоју и ефикасне интервенције – 2013. и даље
- Ефикасна процена психомоторног и психосоцијалног развоја детета – 2013. и даље
- Обезбеђивање система за заштиту деце од злостављања и занемаривања – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Дом здравља, Општина Пирот

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број деце са утврђеним сметњама
2. Број едукованих стручњака и породица
3. Број промоција везаних за ментално здравље
4. Број деце где је препознат ризик од злостављања
5. Број деце којој је пружена помоћ

Стратешки циљ 3

Организовање безбедног окружења које препознаје потребе деце

1 Специфични циљ

Стварање безбедне, подржавајуће, ненасилне животне средине

АКТИВНОСТИ

- Стварање здравих услова за раст и развој деце – 2013. и даље

- Едукација деце о екологији – 2013. и даље
- Смањивање свих врста насиља (у комуникацији, преко интернета, медија и др) – 2013. и даље
- Стално унапређивање услова за спортске активности и рекреацију деце – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Предшколске установе, школе, медији, НВО, Општина Пирот

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број акција промоција здравља
2. Број медијских презентација
3. Количина промо материјала
4. Број одржаних едукација из екологије
5. Број одржаних едукација из ненасилне комуникације
6. Медијска промоција ненасилног понашања
7. Број спортских терена за рекреацију деце и бављење спортом

II 3. Квалитетно васпитање и образовање за сву децу

- *Предшколско васпитање и образовање, обавезни припремни предшколски програм*

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- У општини Пирот има 9.769 деце до 18 година старости.

Према анализи ситуације и подацима из 2004. год. приликом израде ЛПА за децу за период 2005-2010 год. број деце је био знатно већи, што се види из приказаних података

Табела бр. 23: Број деце узраста до 18 година у општини Пирот према узрасту:

година	Предшколски узраст	Основношколски узраст	Средњошколски узраст	укупно
2004.	3752	5144	2513	11409
2012.	3359	4077	2333	9769

- Мрежа образовних установа у општини Пирот задовољава потребе родитеља и деце. Општина има 6 објеката у граду за целодневни, полудневни и скраћени боравак деце. Обавезни припремни предшколски програм се реализује у 15 васпитних група у матичној установи, 3 истурене васпитне групе и 4 пункта у сеоским насељима.

Функционише и болничка група у којој број деце варира.

Табела 24: Обухват деце Општине Пирот предшколским васпитањем и образовањем

објекат	Год. изгр.	површина	Облик рада	Број план. група	Планирани број деце		Акт. број група	Актуелни број деце		Број рома	Бр. децеса см.у раз.
Змај	1961	20м2		6	144		6	152		28	3
Невен	1978	747,55м2	Полудн. ППП	3	72	168	3	78	176	8	2
			Целодн.	4	96		4	98		1	/
Првом. цвет	1975	1.383,64м2	Полудн. ППП	3	71	182	3	76	170	8	2
			Целодн.	5	111		5	94		4	3
Лане	1973	1.347,19м2	Целодн. боравак	10	237	290	10	245	323	3	4
			скраћени боравак	2	53		3	78		1	1
Црвенкапа	1965	382м2	Целодн. боравак	5	118	171	5	122	183	1	/
			скраћени боравак	2	53		2	61		/	/
Бамби	2007	300м2	Целодн.	4	100		4	105		1	2
Пољска Ржана			Полудн. ППП	1	15		1	16		3	/
Крупац			Полудн. ППП	1	12		1	8		/	1
Гњилан			Полудн. ППП	1	22		1	22		7	/
Црнокл. - Станич.			ППП пункт	1	5		1	6			/
Петровац			ППП пункт	1	5		1	7		3	/
Темска			ППП пункт	1	5		1	6		/	/
Извор			ППП пункт	1	10		1	12		6	/
Болничка група				1			1	Бр деце варира			
Укупно				52	1129		53	1186		74	18

Табеларни подаци показују да су у Предшколској установи за радну 2012/13 годину планиране 52 васпитне групе са 1.129 деце. Због повећаног интересовања родитеља за упис деце у скраћени боравак, почетком септембра је формирана још једна васпитна група у вртићу „Лане“ (планиране су 2 а формиране 3 васпитне групе скраћеног боравка). Ове радне године Предшколска установа има 53 васпитне групе и 1.186 деце.

Анализе су показале да након изградње вртића „Бамби“ нема листе чекања за упис деце у вртић, као и да постоји максимална искоришћеност овог вртића свих година од његове изградње. Међутим, број захтева родитеља за упис детета у вртић „Лане“ и „Бамби“ и број деце који у континуитету у појединим васпитним групама ових вртића премашује цифру увећану и за дозвољених 20% показује да капацитети Установе за смештајем деце у пазарском делу града постају недовољни.

- Ако се упоређује податак о броју рођене деце на територији општине Пирот, нпр. генерација 2006. и деце која су уписана у ПУ може се константовати да је ППП-ом обухваћено 97,99% деце у 2012. год. (шк. 2012/2013), а у 2010. год. проценат је био 92,4%. Закључујемо да подаци указују на све већи обухват деце ППП-ом.
- У сеоском насељима ППП-ом је обухваћено 77 деце. Организацијом рада у пунктовима и радом патронажног васпитача омогућен је скоро потпуни обухват деце узраста од 5,5 до 6,5 година.
- Подаци из табеле показују да је предшколским васпитањем и образовањем обухваћено 74 детета ромске националности и постоји стална тенденција раста броја ромске деце која се уписују у вртић. ППП је обухваћено 63 детета ромске националности. Ако се има у виду податак да ромска деца чине 12,7% деце обухвата ППП, а да Роми чине 3,2% становништва у општини Пирот и да оволика разлика у степену учешћа не може бити објашњена ни одбијањем Рома да искажу своју етничку припадност приликом пописа, овај податак тражи додатну анализу.
- Треба учинити максималне напоре да се повећа упис ромске деце у ПУ како би од најранијег детињства стицали позитивне навике. Стопа обухвата деце, како целодневним боравком је мала као и на скраћеном боравку, а полудневним боравком (ППП-ом) може бити већа, па се закључује да би се адекватно сагледали сви проблеми који прате ромску децу кроз процес образовања, неопходно је отклонити проблем неуписивања деце у ПУ.
- Када је реч о укључивању деце са сметњама у развоју у ПУ оно је из године у годину све веће. Ове године 18 деце са сметњама у развоју похађа вртић. За њих су обезбеђени различити нивои подршке од индивидуализованог приступа до рада по ИОП-у
- Ако се скупа анализира обухват деце из маргинализованих група, може се закључити да је овај обухват ипак недовољан, што се види из табеларног прегледа. Ова констатација тиче се, како ромске деце, тако и деце са сметњама у развоју, тако исто и деце из социјално депривираних слојева. Један од главних критеријума за пријем деце у ПУ је и запосленост родитеља, а то је онда у директној коализији са могућношћу укључивања деце у вртић, јер родитељи ове деце углавном не раде.
- За квалитетније васпитање и образовање деце предшколског узраста од битног значаја је организовање великог броја едукација за васпитно образовно особље, почев од 2005. год. Реализовани су семинари из области инклузије, заштите деце од злостављања и занемаривања, саветодавног рада са родитељима итд (едукације су подржане од саме ПУ и од стране локалне самоуправе пружањем финансијске подршке са позиције ЛПА за децу).
- Стање објеката ПУ може се рећи да је на задовољавајућем нивоу (унајбољем стању је објекат „Бамби“, јер је и најновији по години изградње). У остале објекте треба

уложити средства како за спољашње, тако и за унутрашње уређење (потребе су различите по објектима). Приоритетно је уређење простора за игру (дворишта), пре свега у објекту „Лане“, где је задњи део дворишта целом површином јако неповољан за кретање и игру деце. Ово двориште користе деца из два вртића, и то: „Лане“ и „Бамби“, што је укупно 428 деце.

- **Основно образовање**

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- У општини Пирот има 4 основне школе и једна основна и средња специјална школа, а у табели бр.25 је приказан обухват деце у ОШ

Табела бр. 25: Обухват деце у ОШ на територији општине Пирот (шк. 2010/2011 год)

Назив школе	Број деце	Број ромске деце	Број деце са сметњама у развоју
„Вук Караџић“ -матична школа-	1062	147	15
-истурена одељења-	153	21	1
„8. септембар“ -матична школа-	1057	54	7
-истурена одељења-	92	18	1
„Свети Сава“ -матична школа-	825	63	6
-истурена одељења-	145	37	3
„Душан Радовић“ -матична школа-	601	22	35
-истурена одељења-	71	6	9
ШОСО „Младост“ -матична школа-	71	41	71
УКУПНО	4077	409	148

- У Пироту у основној и средњој школи (I разред) за специјално образовање иде 4% деце референтног узраста. Што се тиче структуре ученика у овим школама, постоји важан податак да Роми чине већину ученика ових школа, односно 62%.
- Стопа уписа основног образовања у Пироту је 96,7%. Ромска деца чине 7,6% деце која похађају основну школу, то је приближно њиховој заступљености у општој популацији. То говори о високом обухвату ромске деце основним образовањем.
- Удео расхода за образовање у локалном буџету је 22,3% (нпр. У Србији је 12,6%), што указује на спремност локалних власти да се све већи део средстава издваја за квалитетније васпитање и образовање.
- Из буџета Општине финансира се превоз ученика до школе у Пироту, чије је место становања ван града Пирота, и то у висини 50% за ученике из ОШ и 80% за ученике који похађају средњу школу.

- Процент опремљености школа наставним средствима (стање кабинета, спортских сала, питање дотрајалости инвентара, уређење санитарних чворова...) по нормативу је различит по школама, али у просеку је 65% за основне школе (2004. год. то је било 55%), за средње школе око 75% (2004. год. то је било 65%), што говори да се за задњих неколико година доста радило и улагало ради боље опремљености школа наставним средствима. И стање школских објеката је задњих година знатно боље.
- Додатно образовање деца стичу у Образовно-васпитном центру „Пралипе“, око 60 деце, и неколико приватних школских центара који углавном дају додатне часове из енглеског (или неког другог страног језика), као и информатике. Рад у РОЦ „Пралипе“ је јако користан за децу и родитеље из ромске популације, јер деца ту стичу сигурност и самопоштовање што им помаже у даљем образовању. Највећи проблем за рад овог образовног центра јесте стални извор финансирања (локална заједница то чини са одређеним донаторима), али треба да се дефинише сигуран извор финансирања како не би долазило до прекида у раду са том децом

- **Средње образовање**

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- Средње образовање деца стичу у 6 средњих школа

Табела бр. 26: Обухват деце у средњим школама на територији општине Пирот

Назив школе	Број деце	Број ромске деце	Број деце са сметњама у развоју
Гимназија	568	0	0
Економска школа	475	23	5
Техничка школа	720	23	4
Средња стручна школа	272	23	2
Млекарска школа	232	10	2
ШОСО „Младост“	66	39	66
УКУПНО	2333	118	79

- Стопа уписа у средње школе је прилично висока (92,5% у општини Пирот, док је РС 88,3%). Видљив је пад стопе обухвата ромске деце на овом нивоу јер износи 3,5%, а само 2% ромске деце завршава средњу школу. Видљив је и пад стопе обухвата деце са сметњама у развоју.
- Према подацима из Републичког Завода за статистику (РЗЗС) структура завршавања средње школе показује тренд осипања девојчица, сеоског становништва и Рома (девојчице чине 36% оних које заврше школу, деца са села 7%, а Роми 2%).

Стратешки циљ 1

Квалитетније васпитање и образовање деце предшколског узраста

1 Специфични циљ

Обезбеђивање потпуног обухвата деце квалитетним предшколским образовањем

АКТИВНОСТИ

- Подстицање припадника ромске популације на укључивање већег броја ромске деце у предшколско образовање – 2013. и даље
- Подстицање свести родитеља деце са сметњама у развоју ради укључивања њихове деце у предшколско образовање – 2013. и даље
- Стварање услова и прилагођавање објеката (или објекта) за боравак деце са сметњама у развоју – 2013. и даље
- Развијати програме минималног боравак ромске деце у ПУ узраста 3,5 до 5,5 година – 2013. и даље
- Подршка рада патронажног васпитача за развијање рада ППП у сеоским подручјима – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

ПУ, Општина Пирот, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Процент деце обухваћене предшколским образовањем
2. Број деце ромске националности обухваћене ПУ
3. Број деце ометене у развоју која похађају ПУ
4. Патронажни васпитач за рад на сеоском подручју
5. Број едукација родитеља
6. Медијска пропаганда

2 Специфични циљ

Унапређивање методологије васпитања и образовања у ПУ и припрема за рад са децом из маргинализованих група (инклузија)

АКТИВНОСТИ

- Организовање едукација васпитача рад и стицање знања за пружање једнаког васпитно-образовног рада за сву децу – 2013. и даље
- Обезбедити психосоцијалну и едукативну подршку за родитеље деце која су маргинализована – 2013. и даље
- Афирмисати медијски примере добре праксе, где се подржава инклузивност и интеркултуралност – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ПУ

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број одржаних едукација васпитача
2. Број одржаних едукација родитеља
3. Медијска промоција

3 Специфични циљ

Стварање и побољшавање услова за рад у ПУ

АКТИВНОСТИ

- Одржавање квалитетног стања објеката ПУ – 2013. и даље
- Набављање недостајуће опреме ПУ и опремање дидактичким средствима – 2013. и даље
- Уређивање простора за игру – дворишта – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ПУ

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Адаптирани објекти
2. Набављена опрема и дидактичка средства
3. Уређен простор за игру

Стратешки циљ 2

Квалитетније васпитање и образовање деце школског узраста

1 Специфични циљ

Потпуни обухват деце основним образовањем

АКТИВНОСТИ

- Одржавање високог нивоа укључености ромске деце у образовни систем и обезбеђивање континуитета у школовању – 2013. и даље
- Повећање уписа деце са сметњама у развоју у образовни систем и обезбеђивање континуитета у школовању – 2013. и даље
- Сензибилизација јавности у погледу инклузије маргинализоване деце у систем образовања – 2013. и даље
- Подршка наставку рада РОЦ „Пралипе“ – 2013. и даље
- Обезбедити физичку доступност свих објеката уклањањем архитектонских баријера и постављањем рампе на свим школским објектима – 2013. и даље
- Стручно усавршавање наставника како би могли компетентно да индивидуализују наставу према образовним потребама деце – 2013. и даље
- Вршити надокнаду трошкова превоза за ученике који се школују ван места становања – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ОШ

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број ромске деце која похађају ОШ
2. Број деце са сметњама у развоју која похађају ОШ
3. Број (радио и ТВ) електронских и штампаних пропагандних материјала у погледу инклузије
4. Средства за финансирање РОЦ „Пралипе“
5. Уклањање архитектонских баријера
6. Број едукација наставног особља

7. Број ученика којима се врши надокнада превоза

2 Специфични циљ

Остварити висок ниво толеранције, разумевања и прихватања различитости у школским срединама – изградња „Школе по мери деце“

АКТИВНОСТИ

- Организовати акције и едукације које подстичу толеранцију и интеркултуралност – 2013. и даље
- Опремање школа алармним и видео надзором (где нема) – 2013. и даље
- Појачати видео надзор присуства непознатих лица у школским двориштима – 2013. и даље
- Применити програм „Школа по мери деце“ – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ОШ, Полицијска управа, Савет родитеља, Бачки парламенти

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број акција и едукација
2. Опремљеност алармним и видео надзорима
3. Интервенције Полицијске управе
4. Примењен програм „Школа по мери деце“

3 Специфични циљ

Побољшање услова за рад у школама

АКТИВНОСТИ

- Опремање кабинета – 2013. и даље
- Набавка савремених наставних средстава – 2013. и даље
- Уређивање спортских сала – 2013. и даље
- Уређивање дворишта – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ОШ

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина, донатори, школе

ИНДИКАТОРИ

1. Број опремљених кабинета
2. Број набављених наставних средстава
3. Уређење спортске сале
4. Уређена дворишта

4 Специфични циљ

Обезбедити средства за стимулисање најуспешнијих ученика

АКТИВНОСТИ

- Израдити критеријуме за награђивање најбољих ученика и ученика који су постигли најбоље резултате на такмичењима – 2013. и даље
- Награђивати ученике генерације – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ОШ

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори, школе

ИНДИКАТОРИ

1. Изграђени критеријуми за награђивање
2. Број награђених ученика

Стратешки циљ 3

Квалитетније васпитање и образовање деце средњешколског узраста

1 Специфични циљ

Одржати висок ниво уписа и завршавања средњих школа

АКТИВНОСТИ

- Повећати број уписане ромске и друге маргинализоване деце у средње школе – 2013. и даље

- Опремање школа савременим наставним средствима – 2013. и даље
- Уређење и опремање школског простора у складу са жељама и потребама ученика – 2013. и даље
- Обезбеђивање средстава за бесплатан превоз ученика који се школују ван места становања – 2013. и даље
- Награђивање најбољих ученика и ученика генерације – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, средње школе

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број деце која завршавају основну школу
2. Број деце која уписују средњу школу
3. Број деце која завршавају средњу школу
4. Опремљеност кабинета
5. Број ученика који користе бесплатан превоз
6. Број награђених ученика

II 4. Унапређење положаја и права деце са сметњама у развоју

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- Деца са сметњама у развоју су рањиви слој друштва коме је потребно посветити посебну пажњу да би равноправно са другом децом уживали своја основна дечија и људска права и живели нормално.
Заслугом невладиног сектора, уз подршку локалних власти одвијају се различити пројекти који настоје да промене положај деце са сметњама у развоју, тако што се поред медицинског приступа, тежи укључивању те деце у главне друштвене токове. Без постављања стандарда и норми услуга, као и другачијег понашања и односа како институција, тако и појединаца према овој, може се рећи најмаргинализованом друштвеној групи, неће бити помака иначе тешког положаја ове деце.
- У Пироту нема прецизних и поузданих података о броју, карактеру, врстама и потреби, као и инвалидности ове деце. Сматра се да је главни разлог непостојања комплетне евиденције о броју, карактеристикама и потребама у недостатку јасних ингеренција за формирање базе података. Парцијалне податке о деци са сметњама у развоју поседују Центар за социјални рад, Одсек за послове друштвене бриге о деци у Одељењу за

ванпривредне делатности Општинске управе, школе, установе здравствене заштите, ПИО, НВО и ОСИ (удр. особа са инвалидитетом).

Међу њима није успостављено информационо умрежавање, што је основна препрека за обрађивање и комплетирање података. Могући начин је пуњење постојеће DevInfo базе података.

- Изражен је проблем непостојања програма ране стимулације за децу са сметњама у развоју који брзо и ефикасно дају резултате нити адекватних стручњака из ове области.
- Регистрована удружења за особе са инвалидитетом на територији општине Пирот су: МНРЛ, Савез слепих и слабовидних, Савез глувих и наглувих, Удружење особа са хендикепом „Феникс“.
- Отворен је Дневни боравак за децу ометену у развоју, чиме је почела реализација пројекта Сунце који финансирају Министарство за рад и социјалну политику и локална самоуправа. Функционише у просторијама на приземљу школе Младост. Број деце корисника је око 20. Време које проводе у боравку је око 5 сати, са којима раде дефектолози и васпитачи. Структурисано проводе време уз игру и едукативни садржај.
- Услуга Помоћ у кући се пружа са циљем да се унапреди квалитет живота детета и породице у случајевима када је породици потребна подршка у обављању свакодневних кућних послова, нези и чувању детета.

Главне активности које обухвата услуга „Помоћи у кући за децу са сметњама у развоју“ су:

- помоћ у обављању кућних послова и одржавање домаћинства
- помоћ у обезбеђивању исхране, укључујући по потреби: набавку намирница, припрему лаких obroka, припрему освежавајућих напитака;
- помоћ у одржавању личне хигијене детета (одржавање личне хигијене, укључујући по потреби: помоћ при облачењу и свлачењу, умивању, купању, прању косе, чешљању, бријању, сечењу ноктију;)
- пружање услуга лаичке, породичне неге укључујући по потреби: контролу узимања лекова, помоћ при кретању и одласку у тоалет, одвођење на лекарске прегледе.
- чување и анимација детета односно провођење структурисаног слободног времена са дететом (игра, стимулација, једноставне вежбе, шетња)
- психосоцијална подршка детету – кориснику и члановима породице и сродника.

Право на услугу имају деца и млади до 18, односно до 26 година, деца са продуженим родитељским старањем.

- деца са умереним, тежим и тешким обликом менталне недовољне развијености
- деца са телесним инвалидитетом
- деца са сензорним инвалидитетом
- деца са вишеструком ометеношћу

- деца са аутизмом
- деца са тежим хроничним обољењима.

Услугу Помоћ у кући на територији општине Пирот користи 20 детета и њихових породица.

- Одређеним пројектима уклањања архитектонских баријера почев од 2004. год. и надаље изграђено 14 прилазних рампи, оборени су ивичњаци у већем делу града и обележено је 17 паркинг места за особе са инвалидитетом. Удружење „Феникс“ је ове године формирало Акциони тим за приступачност који је поред истраживања спроведеног у 42 јавна објекта, започео и припрему Локалног акционог плана за приступачност „Пирот град приступачан за све грађане“. Приступне рампе не значе да је објекат приступачан, унутар јавних објеката неприступачни су тоалети, шалтери, информације, нема лифтова и сл. Акциони тим ће радити на решавању овог проблема по моделу Дизајна за све, који поред особа са различитим типовима хендикепа обухвата и старије грађане, труднице, родитеље са дечијим колицима и рековалесценте.
- Библиотека играчака је основана као заједнички пројекат британске хуманитарне организације „Save the Children“, УНИЦЕФ-а и Друштва за помоћ ментално неразвијеним особама из Пирота. Библиотеку играчака и радионице води стручни тим који сачињавају васпитачи, дефектолози, логопеди и специјални педагози. У Библиотеци играчака деца могу да се играју свакодневно по два сата и да позајме играчке као књиге из библиотеке. Поред многобројних дидактичких играчака у Библиотеци се налази и остали едукативни материјал.

Стратешки циљ 1

Унапредити положај и права деце са сметњама у развоју и створити могућности за њихово равноправно учешће у друштву

1 Специфични циљ

Континуирано сензибилисање јавности у локалној заједници о положају и правима деце са сметњама у развоју и њихових породица

АКТИВНОСТИ

- Кориговати и умножити Водич кроз институције за децу са сметњама у развоју (из 2007. год. брошура „Деца са сметњама у развоју у Пироту – Како пружити подршку и подстаћи развој“) – 2013. и даље
- Информисање запослених у локалној управи, јавним институцијама и приватном сектору о деци са сметњама у развоју организовањем кампања, округлих столова, трибина – 2013. и даље
- Емитовање емисија на локалним медијима које утичу на подизање нивоа свести о деци са сметњама у развоју – 2013. и даље

- Организовати предавања и радионице за децу од предшколског узраста до завршетка основне школе о деци са сметњама у развоју и инклузивном образовању, ради бољег прихватања – 2013. и даље
- Едукације васпитача и наставничког особља кроз семинаре и тренинге о правима деце са сметњама у развоју – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, Удружења ОСИ, медији

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Коригован водич
2. Број округлих столова
3. Број одржаних трибина
4. Број медијских промоција
5. Број одржаних предавања
6. Број одржаних радионица

2 Специфични циљ

Успоставити систематску евиденцију и ажурирање базе података о деци са сметњама у развоју

АКТИВНОСТИ

- Успоставити механизам раног регистровања, централног прикупљања, праћења и обједињавања података о деци са сметњама у развоју – 2013. и даље
- Формирати јединствену базу података о деци са сметњама у развоју у Одељењу за ванпривредне делатности (Одсек за послове друштвене бриге о деци, омладину и здравствену заштиту) – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, Дом здравља, ПУ, школе, Центар за социјални рад, Удружења (ОСИ), ПИО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Успостављен механизам
2. Формирана јединствена база података

3 Специфични циљ

Успоставити сервисе подршке за породице са сметњама у развоју

АКТИВНОСТИ

- Рана стимулација у ПУ (ангажовање стручњака) – 2013. и даље
- Успоставити персоналну асистенцију за децу са сметњама у развоју у ПУ и ОШ – 2013. и даље
- Подржати трансформацију специјалне школе у сервисни и ресурс центар – 2013. и даље
- Увођење патронажне службе физикалне терапије у кућним условима, неговатељице – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ПУ, ОШ

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Ангажован стручњак у ПУ
2. Успостављена персонална асистенција
3. Уведена патронажна служба физикалне терапије

II 5. Положај и права деце без родитељског старања

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- Број деце без родитељског старања у општини Пирот која су на породичном смештају, у току 2010. год. било је 36, а у току 2011. год. број је знатно повећан на 46
Деца су збринута у хранитељским породицама које имају општу подобност за бављење хранитељством и прошле су програм припреме.
- Укупан број деце без родитељског старања под старатељством у току 2010. год. био је 75, а у току 2011. године био је 70.
- Институционалном заштитом је у току 2009. год. било обухваћено 18 детета, у току 2010. год. број деце обухваћене овим обликом заштите био је 14 (8 детета без родитељског старања, 5 са сметњама у развоју и 1 дете са поремећајем у понашању). У току 2011. године број деце обухваћене институционалном заштитом се смањује на 9 (3 без родитељског старања, 5 са сметњама у развоју и 1 са поремећајем у понашању).
- Уочава се тренд опадања броја деце обухваћене институционалном заштитом, јер се из установе измештају у, за њих стимулативније окружење, хранитељске породице.

Настојање је да се у наредном периоду и деца са сметњама у развоју изместе у специјализоване хранитељске породице, уз додатну и интензивну подршку.

- Искуство је показало да постоји недостатак активности усмерених на подршку биолошким родитељима, као превенције напуштања деце и неадекватног утицаја на њихов раст и развој (Саветовалиште за родитеље)
- Деци без родитељског старања недостаје више подршке у периоду осамостаљивања и изласка из система социјалне заштите, било из хранитељских породица или из институција (самостално становање, запослење и саветодавне услуге).

Стратешки циљ 1

Унапређење улога у заштити деце без родитељског старања

1 Специфични циљ

Развијање и унапређење хранитељства као облика заштита деце без родитељског старања

АКТИВНОСТИ

- Унапређење хранитељског смештаја деце кроз различите видове едукација хранитеља и деце – 2013. и даље
- Промовисање хранитељства са интензивном подршком и праћењем, за децу са сметњама у развоју – 2013. и даље
- Ширење мреже хранитељских породица – 2013. и даље
- Формирање Клуба за хранитеље – 2013. и даље
- Формирање Клуба за децу која су под хранитељском заштитом – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Центар за социјални рад

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори, ЦСР

ИНДИКАТОРИ

1. Број едукација за хранитељске породице
2. Број едукација деце у хранитељским породицама
3. Број промоција хранитељства за децу са сметњама у развоју
4. Број хранитељских породица
5. Број хранитељских породица за децу са сметњама у развоју
6. Број радионица – састанака клубова
7. Број учесника клубова

2 Специфични циљ

Подршка старатељима и деци без родитељског старања под старатељством.

АКТИВНОСТИ

- Помоћ у набавци школског прибора, одеће, обуће и других услуга – 2013. и даље
- Пружање ЈНП ради задовољавања основних животних потреба – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, ЦСР

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот

ИНДИКАТОРИ

1. Број корисника који добијају бесплатан школски прибор
2. Број деце која добијају помоћ у одећи
3. Број деце која добијају помоћ у обући
4. Број корисника ЈНП

II 6. Заштита деце од злостављања, занемаривања, трговине децом и ненасилног понашања

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

- Злостављање деце је појава глобалних размера. Присутно је у свим земљама и свим друштвима, а овај појам обухвата физичко, сексуално и емоционално злостављање и занемаривање деце. У већини случајева овакви видови злостављања и занемаривања могу се спречити уколико се на време препознају.
- Активности треба да буду усмерене на превенцији са циљем максималног снижавања ризика од могућности злостављања деце.
- Институције које учествују у том процесу треба да буду максимално одговорне када обављају своју дужност, усмерене на то да се деца заштите од сваког вида злостављања и занемаривања и спремне да на одговарајући начин реагују ако открију случајеве злостављања или индикације које указују на злостављање.
- Према евиденцији Центра за социјални рад број пријављених случајева злостављања и занемаривања деце у току 2010. год. био је 13, а у току 2011. год. је 15 случајева.
- У току 2010. год. број деце извршиоца кривичних дела био је 68 (од тога 11 детета са асоцијалним понашањем). Од тог броја 22 детета су била кривично неодговорна јер су у време извршења дела имали мање од 14 година. У 2011. год. број деце извршиоца

кривичних дела смањен је на 58. Најзаступљенија кривична дела у наведене две године су била кривична дела крађе, тешке крађе, наношење лаке телесне повреде, неовлашћено коришћење туђег возила, насилничко понашање и тешке телесне повреде.

Активности треба да буду усмерене на превенцији са циљем максималног смањивања броја деце извршиоца кривичних дела

- У Пироту нема евидентираних случајева трговине децом, а ради сигурног спречавања појаве треба превентивно деловати, нарочито у случајевима када постоји сумња да се то догоди.

Стратешки циљ 1

Сензибилизација локалне заједнице на проблеме заштите деце од свих облика злостављања и афирмација ненасилног понашања

1 Специфични циљ

Информисање јавности о неопходности и могућностима заштите деце од злостављања, занемаривања, искоришћавања, насиља и трговине децом

АКТИВНОСТИ

- Едукација стручних радника у циљу бржег препознавања знакова насиља – 2013. и даље
- Едукација стручних радника и деце о заштити од трговине – 2013. и даље
- Едукација родитеља и старатеља о ефектима злостављања и занемаривања и могућностима правне заштите – 2013. и даље
- Даље спровођење кампање против свих врста насиља над децом – 2013. и даље
- Организовање радионица на тему како препознати насиље и учење ненасилне комуникације – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Одељење за ванпривредне делатности Општине Пирот – Одсек за послове друштвене бриге о деци, омладину и здравствену заштиту, Центар за социјални рад, образовне установе, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број реализованих едукација за стручне раднике
2. Број реализованих акција и кампања против насиља
3. Број едукација за родитеље
4. Број одржаних радионица

2 Специфични циљ

Откривање и дијагностификовање случајева злостављања и занемаривања деце и спровођење мера

АКТИВНОСТИ

- Формирање базе података злостављања и занемаривања деце – 2013. и даље
- Подржавање рада мреже установа (ЦСР, Здравствена установа, васпитно-образовне установе, МУП и правосудни органи) – 2013. и даље
- Подржавање рада СОС – телефона као обавезну услугу и промоција рада истог – 2013. и даље
- Подршка жртвама насиља након изласка из насиља – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Центар за социјални рад, васпитно-образовне установе, МУП, правосудни органи, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број регистрованих злостављања и занемаривања деце
2. Подржан рад СОС телефона као обавезна услуга
3. Број промоција рада СОС-телефона
4. Број едуковане деце о злостављању и занемаривању

3 Специфични циљ

Откривање и дијагностификовање деце са поремећајима у понашању и спровођење мера социјалне заштите

АКТИВНОСТИ

- Формирање базе података деце са поремећајима у понашању – 2013. и даље
- Подржавање рада мреже установа (ЦСР, Здравствена установа, васпитно-образовне установе, МУП и правосудни органи) – 2013. и даље
- Спровођење психо-социјалног програма за конструктивно решавање проблема деце са поремећајима у понашању – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Центар за социјални рад, васпитно-образовне установе, МУП, правосудни органи, НВО

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори

ИНДИКАТОРИ

1. Број деце са поремећајима у понашању
2. Формирана база података
3. Реализован психо-социјални програм

II 7. Имплементација ЛПА за децу у општини Пирот

Стратешки циљ 1

Праћење напретка и остваривања ЛПА за децу у општини Пирот

1 Специфични циљ

Формирање Општинског тима за праћење имплементације ЛПА за децу у општини Пирот од 2013-2017 године

АКТИВНОСТИ

- Подношење извештаја о реализацији предвиђених активности по областима једном годишње Скупштини општине Пирот – 2013. и даље
- Обавештавање јавности о остваривању циљева из ЛПА, као и о свим постигнутим резултатима на побољшању положаја деце у општини Пирот – 2013. и даље
- Проналажење донатора за финансирање зацртаних (активности) циљева у ЛПА за децу у општини Пирот – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Председник Општине Пирот, Општински тим за праћење имплементације, Одсек за послове друштвене бриге о деци, медији

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Нема финансијских издатака

ИНДИКАТОРИ

1. Поднети извештаји
2. Реализоване активности по областима
3. Извештавање о реализованим активностима
4. Број донатора који су допринели реализацији ЛПА

Стратешки циљ 2

Ажурирање DevInfo базе као основу за праћење и напредак у остваривању зацртаних циљева у ЛПА за период 2013-2017 год.

1 Специфични циљ

Активирати DevInfo базу података у институцијама које се баве проблемима деце

АКТИВНОСТИ

- Успоставити сарадњу са институцијама које се баве решавањем проблема деце ради размене података – 2013. и даље
- Едукација стручних радника у институцијама ради примене DevInfo базе података – 2013. и даље – 2013. и даље
- Инсталирање DevInfo базе података у институцијама – 2013. и даље
- Потписивање Споразума о међусобној сарадњи – 2013. и даље

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Општина Пирот, (DevInfo координатор), све институције које се баве проблемима деце

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Општина Пирот, донатори, све институције које се баве проблемима деце

ИНДИКАТОРИ

1. Успостављена сарадња (број институција)
2. Број одржаних едукација
3. Инсталирана DevInfo база података
4. Израђен и потписан Споразум

САДРЖАЈ:

I ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ – општи део

I 1. Развој Локалног плана акције за децу у Пироту.....	1-2
I 2. Основе за израду ЛПА.....	3
II 1. Смањење сиромаштва деце.....	3-8
Стратешки циљ 1.....	8-11
II 2. Боље здравље за сву децу.....	11-15
Стратешки циљ 1.....	15-17
Стратешки циљ 2.....	17-20
Стратешки циљ 3.....	20-21
II 3. Квалитетно васпитање и образовање за сву децу.....	21-25
Стратешки циљ 1.....	26-27
Стратешки циљ 2.....	28-30
Стратешки циљ 3.....	30-31
II 4. Унапређење положаја и права деце са сметњама у развоју.....	31-33
Стратешки циљ 1.....	33-35
II 5. Положај и права деце без родитељског старања.....	35-36
Стратешки циљ 1.....	36-37
II 6. Заштита деце од злостављања и занемаривања.....	37-38
Стратешки циљ 1.....	38-40
II 7. Имплементација ЛПА за децу у општини Пирот.....	40
Стратешки циљ 1.....	40
Стратешки циљ 2.....	41

Скраћенице

- ЛПА- Локални план акције за децу
- Dev Info-
- РЗС- Републички завод за статистику
- НСЗ- Национална служба за запошљавање
- БДП- бруто друштвени производ
- НСП. Новчана социјална помоћ
- МОП- материјално обезбеђење породице
- МРСП- Министарство рада и социјалне политике
- ЦСР- Центар за социјални рад
- ЈНП- једнократна новчана помоћ
- ППП- предшколско припремни програм
- ПУ- Предшколска установа
- ПИО- Пензијско и инвалидско осигурање
- РОЦ- Развојно образовни центар
- МНРЛ- ментално недовољно развијена лица
- ОСИ- особе са инвалидитетом
- НВО- невладине организације

Извори података

- РЗС (Републички завод за статистику)
- SeCons (Група за развојну иницијативу „Извештај о социјалној укључености“)
- ЦСР (Центар за социјални рад Пирот)
- МРСП (Министарство рада и социјалне политике)
- Предшколска установа „Чика Јова Змај“ Пирот
- основне и средње школе у Пироту
- Дом здравља Пирот
- Одељење за ванпривредне делатности (Одсек за послове друштвене бриге о деци, омладину и здравствену заштиту)
- УГ „Пиргос“ Пирот
- УГ „Тернипе“ Пирот